

BIJLAGEN

Student: Sander Wagemakers

Studentnummer: 2056982

Opleiding: HBO-Rechten

Onderwijsinstelling: Juridische Hogeschool Avan-Fontys

Afstudeerorganisatie: Avans Hogescholen, Academie voor Technologie, Gezondheid en Milieu, afdeling Forensisch Laboratorium Onderzoek, project: 'EFEN'

Afstudeermentor: mevrouw mr. Kay Michiels

Eerste afstudeerdocent: mevrouw mr. Sheila Adjiembaks

Tweede afstudeerdocent: mevrouw mr. Marije Knapen

Afstudeerperiode: februari 2015 – mei 2015

Plaats/datum: Roosendaal, 31 mei 2015

Inhoudsopgave

- Bijlage 1** Interview mevr. mr. K. Michiels
- Bijlage 2** Interview met dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie
- Bijlage 3** Interview dhr. mr. B. Krijnen Senior specialistisch secretaris
internationaal strafrecht
- Bijlage 4** interview met mevr. mr. E. de Klerk, rechter-commissaris
strafzaken
- Bijlage 5** Interview mevr. mr. Gallala, doctoraal onderzoekster criminalistiek VUB

Bijlage 1 Verslag van interview met mevr. mr. K. Michiels, docente forensica en recht aan Avans Hogescholen

Datum: 16 februari 2015

Respondent: mevr. mr. Kay Michiels, docente forensica en recht aan Avans Hogescholen

Onderwerp: EFEN

Relevantie: dit interview schetst de probleemstelling van het onderzoek. Verheldering van de probleemsituatie is relevant bij het formuleren van de onderzoeksdoelen van de centrale vraag.

Verslag

Mevrouw mr. Kay Michiels is projectcoördinator van het EFEN-project, hierdoor kan zij goed uitleggen wat het doel van EFEN is. Daarnaast kan zij door deze functie de probleemstelling helder formuleren. Tevens is zij docente in forensica en recht, hierdoor is zij kundig genoeg om over het onderwerp te praten.

Wat is het doel van EFEN?

Het doel van EFEN is om een forensisch educatief netwerk op te zetten om zo de educatie van forensisch onderzoek te bevorderen. Een van de middelen waarmee zij dat willen bereiken is het opzetten van een Europese mastergraad in forensisch onderzoek. Deze mastergraad moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van de forensisch onderzoeker op Europees niveau vergroot wordt.

Naast het aanleren van de meest gebruikelijke technieken van forensisch onderzoek binnen de EU, moet de master ook het kennisniveau van de studenten vergroten. De kennis kan vergroot worden door de studenten juridische kennis omtrent de nationaal en Europese bepalingen ten aanzien van forensisch onderzoek. Daarnaast kan kennis van het recht ook de positie van de forensisch onderzoeker binnen het strafrecht verhelderen.

Wat kan kennis ten aanzien van de strafrechtelijke bewijswaardering van forensisch bewijs, bijdragen aan de ontwikkeling van de master?

Door deze kennis kan EFEN rekening houden met de rol van het deskundigenbewijs in strafzaken, immers zijn de rapporten verantwoordelijk voor de wijze waarop de rechter het forensisch bewijs interpreteert. Aangezien dit in iedere lidstaat anders is, is een vergelijking nodig om een goed oordeel te kunnen vellen. Zo kan het zijn dat sommige landen eisen stellen aan het deskundigenrapport, hier kan EFEN mooi op inspelen door deze mee te nemen bij het ontwikkelen van de Master.

Wat is de rol van het Europese kader?

De EU oefent een steeds grotere invloed uit op het gebied van forensisch onderzoek. Hierdoor moet niet alleen gekeken worden naar de nationale strafrechtelijk kaders, maar ook het Europees juridisch kader. Ten aanzien van forensisch bewijs zijn het Verdrag van Prüm en het EBB belangrijke factoren waarmee rekening moet worden gehouden. Zij zien namelijk toe op de uitwisseling van forensisch bewijs.

Wat is het huidige kennisniveau van de forensisch onderzoekers?

De meeste forensisch onderzoekers hebben weinig juridisch kennis, vooral ten aanzien van het buitenland. Daarnaast heeft ieder land zijn methoden en technieken, hierdoor is er een groot kwaliteitsverschil. Bijvoorbeeld de Portugese onderzoekers in de zaak 'Madeleine McCann', zij stelde op een andere manier de sporen veilig dan hun Britse collega's.

Waarom is er een groot spanningsveld tussen juristen en forensisch onderzoekers?

Taalkundig liggen ze vaak niet op één lijn. Als een onderzoeker zegt "we hebben geen onderzoek kunnen" dan maakt de jurist ervan "dus ze matchen niet". Dit taalprobleem wordt bij het interpreteren van deskundigenrapporten veel erger. Ten eerste omdat er meerdere manieren van rapporten zijn, 'random match' bij DNA, 'alles of niets' bij dactyloscopie en de 'mate van waarschijnlijkheid' bij alle overige forensische bewijsmiddelen. Daarnaast wordt er vandaag de dag ook nog gerapporteerd op basis van de 'likelihood ratio' aan de hand van de

regel van Bayes. Hierdoor wordt het voor juristen erg moeilijk om het bewijs te waarderen en binnen de context van de strafzaak te plaatsen.

Bijlage 2 Verslag van interview met dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie

Datum: 13 mei 2015

Respondent: dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie

Onderwerp: rol forensisch bewijs in het opsporingsonderzoek

Verslag

De heer mr. P. Emmen is forensisch officier. Zijn functie kan gezien worden als een intermediair tussen het NFI en de zaaksofficieren. Binnen het parket van Zeeland/West-Brabant is hij degene die het meeste weet over forensisch bewijs binnen het strafrecht.

Wat houdt uw functie in?

Mijn functie kun je het beste zien als intermediair tussen de forensisch deskundigen en juristen. Ik fungeer tevens als sparringpartner bij forensische vraagstukken. Tevens behandel ik alle rechtshulpverzoeken en alle DNA-aanvragen.

Kunt u de rol van het OM beschrijven tijdens het forensisch onderzoek, van start tot aan de toelichting van het deskundigenrapport?

Het OM heeft een leidende functie binnen het strafrechtelijk onderzoek. Het OM beslist welke typen van forensisch onderzoek uitgevoerd moeten worden.

In Nederland is er een verschil tussen technisch opsporingsonderzoek en deskundigenonderzoek, waar zit dat verschil in?

Als het eenvoudig reproduceerbaar onderzoek is, dan valt het onder het technisch opsporingsonderzoek.

Wat denkt u dat er bij het OM verbeterd kan worden ten aanzien van de interpretatie van het forensisch bewijs, zodat de juiste conclusie uit het onderzoek getrokken kan worden, waardoor de rechter beter geïnformeerd wordt? Het is een kwestie van jezelf blijven verdiepen in de materie. Gezien de werkdruk is het niet altijd voor iedereen mogelijk om alles bij te houden. Een forensisch ondersteunend medewerker (in de vorm van een sparringpartner) zou binnen het OM wel een enorm aanwinst zijn.

Wordt een opgevraagd buitenlands deskundigen rapport in Nederland nogmaals getoetst of kan dit o.g.v. het vertrouwensbeginsel gewoon gebruikt worden als toelaatbaar bewijs?

In beginsel zal de rechter het bewijs toelaten. Vaak betwisten partijen dit niet. Daarbij gebruikt de rechter zijn gezond verstand. Als iemand in België deskundig wordt geacht, zal de rechter dit niet betwisten. Tenzij de deskundigen een bakker is, die uitspraken gaat doen over kindersterfte. Tevens wordt ook nagevraagd aan het NFI of zij de deskundige in kwestie kennen.

Kunt u aan de hand van voorbeelden beschrijven of dat rechters de bevindingen van het deskundigenrapport naar uw mening juist interpreteren? Rechters kunnen in sommige zaken wat terughoudender zijn met betrekking tot forensisch bewijs. Bij twijfel aan het bewijsmateriaal, zal de rechter het hoogst waarschijnlijk niet meenemen. Als de verdediging en het OM op juiste manier het deskundigenrapport interpreteren zal de rechter niet snel op het verkeerde been worden gezet.

Wat zou naar uw mening aanbod moeten komen bij een master forensisch onderzoek?

De meerwaarde in de master zit in het helder rapporteren van de conclusies, het fijne is als het NFI rapporteert aan de hand van Bayes, het veel duidelijker inzichtelijker is geworden.

Bijlage 2 Verslag van interview met dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie

Datum: 13 mei 2015

Respondent: dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie

Onderwerp: rol forensisch bewijs in het opsporingsonderzoek

Verslag

De heer mr. P. Emmen is forensisch officier. Zijn functie kan gezien worden als een intermediair tussen het NFI en de zaaksofficieren. Binnen het parket van Zeeland/West-Brabant is hij degene die het meeste weet over forensisch bewijs binnen het strafrecht.

Wat houdt uw functie in?

Mijn functie kun je het beste zien als intermediair tussen de forensisch deskundigen en juristen. Ik fungeer tevens als sparringpartner bij forensische vraagstukken. Tevens behandel ik alle rechtshulpverzoeken en alle DNA-aanvragen.

Kunt u de rol van het OM beschrijven tijdens het forensisch onderzoek, van start tot aan de toelichting van het deskundigenrapport?

Het OM heeft een leidende functie binnen het strafrechtelijk onderzoek. Het OM beslist welke typen van forensisch onderzoek uitgevoerd moeten worden.

In Nederland is er een verschil tussen technisch opsporingsonderzoek en deskundigenonderzoek, waar zit dat verschil in?

Als het eenvoudig reproduceerbaar onderzoek is, dan valt het onder het technisch opsporingsonderzoek.

Wat denkt u dat er bij het OM verbeterd kan worden ten aanzien van de interpretatie van het forensisch bewijs, zodat de juiste conclusie uit het onderzoek getrokken kan worden, waardoor de rechter beter geïnformeerd wordt? Het is een kwestie van jezelf blijven verdiepen in de materie. Gezien de werkdruk is het niet altijd voor iedereen mogelijk om alles bij te houden. Een forensisch ondersteunend medewerker (in de vorm van een sparringpartner) zou binnen het OM wel een enorm aanwinst zijn.

Wordt een opgevraagd buitenlands deskundigen rapport in Nederland nogmaals getoetst of kan dit o.g.v. het vertrouwensbeginsel gewoon gebruikt worden als toelaatbaar bewijs?

In beginsel zal de rechter het bewijs toelaten. Vaak betwisten partijen dit niet. Daarbij gebruikt de rechter zijn gezond verstand. Als iemand in België deskundig wordt geacht, zal de rechter dit niet betwisten. Tenzij de deskundigen een bakker is, die uitspraken gaat doen over kindersterfte. Tevens wordt ook nagevraagd aan het NFI of zij de deskundige in kwestie kennen.

Kunt u aan de hand van voorbeelden beschrijven of dat rechters de bevindingen van het deskundigenrapport naar uw mening juist interpreteren? Rechters kunnen in sommige zaken wat terughoudender zijn met betrekking tot forensisch bewijs. Bij twijfel aan het bewijsmateriaal, zal de rechter het hoogst waarschijnlijk niet meenemen. Als de verdediging en het OM op juiste manier het deskundigenrapport interpreteren zal de rechter niet snel op het verkeerde been worden gezet.

Wat zou naar uw mening aanbod moeten komen bij een master forensisch onderzoek?

De meerwaarde in de master zit in het helder rapporteren van de conclusies, het fijne is als het NFI rapporteert aan de hand van Bayes, het veel duidelijker inzichtelijker is geworden.

Bijlage 3 Verslag van Interview dhr. mr. B. Krijnen Senior specialistisch secretaris internationaal strafrecht

. Datum: 7 mei 2015

Respondent: dhr. mr. P. Emmen, forensisch officier van justitie

Onderwerp: rol forensisch bewijs in het opsporingsonderzoek

Verslag

De heer mr. B. Krijnen is senior specialistisch secretaris internationaal strafrecht. Binnen het parket Oost-Brabant, is hij degene die rechtshulpverzoeken verstuurt. Hierdoor is hij op de hoogte van het Europese recht en hij werkt in de praktijk met rechtshulpverzoeken.

Heeft het EBB een functie in de praktijk?

In de praktijk wordt het bijna nooit gebruikt, dit komt omdat er vaak aanvullende onderzoekshandelingen moeten worden uitgevoerd. Daarom wordt er in de praktijk altijd rechtshulpverzoeken worden. Hierdoor kun je ook (subsidiar) vragen of het voorwerp opgestuurd kan worden, zodat het betreffende land zelf het uitvoert. Dit maakt het EBB overbodig.

Wordt er weleens deskundigenrapporten opgevraagd?

Ja, dat gebeurt weleens. Meestal via een rechtshulpverzoek. Eventueel zou het EBB ook nog gebruikt kunnen worden, dit wordt de praktijk zelden toegepast.

In Nederland is er een verschil tussen technisch opsporingsonderzoek en deskundigenonderzoek, waar zit dat verschil in?

Als het eenvoudig reproduceerbaar onderzoek is, dan valt het onder het technisch opsporingsonderzoek.

Zijn er speciale eisen bij het versturen van forensisch bewijs? Dat weet ik niet 1,2,3. Meestal volgen wij de richtlijnen van het NFI bij versturing van bewijsmateriaal.

Wordt een opgevraagd buitenlands deskundigen rapport in Nederland nogmaals getoetst of kan dit o.g.v. het vertrouwensbeginsel gewoon gebruikt worden als toelaatbaar bewijs? In beginsel zal de rechter het bewijs toelaten of er moeten hele gekke dingen naar voren komen.

Wat zou naar uw mening aanbod moeten komen bij een master forensisch onderzoek?

Vandaag de dag wordt er steeds meer samenwerkt binnen de EU, vooral op strafrechtelijk gebied. Het vertrouwen dat de lidstaten hebben in elkaar, moet ergens op gebaseerd zijn. Ik denk dat een Europese master een stap in die richting is. EFEN zou kunnen fungeren als een mooie uitvalsbasis voor onderzoeken en samenwerkingsverbanden.

Bijlage 4 Verslag van interview met mevr. mr. E. de Klerk, rechter-commissaris in strafzaken

Datum: 20 mei 2015

Respondent: mevr. mr. E de Klerk, rechter-commissaris in strafzaken

Verslag

Mevrouw mr. de Klerk is rechter-commissaris, tevens is zij oud-strafrechter geweest. Hierdoor kan zij meer duidelijkheid creëren omtrent de forensische bewijswaardering door de rechter. Dit maakt het mogelijk om het recht aan de praktijk te toetsen.

Zijn alle RC's deskundig genoeg op het gebied van forensisch onderzoek?

Nee, als RC sta je veel verder van het opsporingsonderzoek af. Wel moet je in sommige gevallen deskundige benoemen of betwistingen van partijen aanhoren omtrent forensisch onderzoek.

In Nederland is er een verschil tussen technisch opsporingsonderzoek en deskundigenonderzoek, heeft u als RC ook met het technisch opsporingsonderzoek te maken?

Ja, het NFI heeft niet altijd deskundigen in huis. In dat geval moet ik iemand benoemen. Daarnaast staat er ook een team van het NFI klaar om te politie te ondersteunen bij het veiligstellen van het plaats delict.

Wat denkt u dat er bij de RC verbeterd kan worden ten aanzien van de interpretatie van het forensisch bewijs, zodat de juiste conclusie uit het onderzoek getrokken kan worden, waardoor de rechter beter geïnformeerd wordt? Kennis is een hele belangrijke rol, misschien zou het verstandig als je per jaar verplicht werd om cursussen in forensisch onderzoek te volgen. Daarnaast zou interne forensische ondersteuning ideaal zijn. Wat ook helpt zijn de forensisch onderzoekers die meedenken wat voor onderzoeksvragen het OM en de RC kunnen formuleren. Het belangrijkste blijft; doorvragen! Zorg ervoor dat je de context van de zaak boven tafel krijgt.

Wordt een opgevraagd buitenlands deskundigen rapport in Nederland nogmaals getoetst of kan dit o.g.v. het vertrouwensbeginsel gewoon gebruikt worden als toelaatbaar bewijs? In beginsel zal de rechter het bewijs toelaten. Vaak betwisten partijen dit niet. Daarbij gebruikt de rechter zijn gezond verstand. Als iemand in België deskundig wordt geacht, zal de rechter dit niet betwisten. Partijen hebben de mogelijkheid om de deskundigheid te betwisten maar doen dit niet vaak.

Toetst de rechter actief de Schoenmakerscriteria?

Nee, zolang partijen niks betwisten en de rechter geen eigenaardigheden ziet, zal niet altijd aan de Schoenmakersnorm worden getest.

Kunt u aan de hand van voorbeelden beschrijven of dat rechters de bevindingen van het deskundigenrapport naar uw mening juist interpreteren? Er vindt wel meer bijscholing plaats, dus dat zou enigszins voor meer begrip moeten creëren. Toch blijven sommige dingen, met name statistiek, lastig voor rechters.

Wat zou naar uw mening aanbod moeten komen bij een master forensisch onderzoek?

Als onderzoeker moet je onafhankelijk rapporteren, ondanks dat je door een partij benaderd bent. Toch kan onbewust voor een bepaalde kant gekozen worden, een opleiding moet dus veel aandacht besteden aan het onafhankelijk en helder rapporteren.

Bijlage 5 Verslag van Interview mevr. mr. Gallala, doctoraal onderzoekster criminalistiek VUB

Mevrouw mr. Gallala is verbonden aan de VUB (Vrije universiteit Brussel). Zij heeft een grote kennis van het Belgische strafrecht en de criminalistiek.

Kunt u iets vertellen over de kwaliteit van het forensisch onderwijs?

België kent geen specifieke opleiding tot forensisch onderzoeker. Meeste hebben een wetenschappelijke graad behaalt en worden intern opgeleid tot forensisch deskundige.

Kunt u iets vertellen over de kwaliteit van het forensisch onderzoek?

De Belgische wet stelt haast geen eisen aan het forensisch onderzoek of de onderzoeker. Hoewel er een nieuwe wet in de maak is, die de positie van deskundigen en technische raadslieden moet vastleggen, kent dit register geen specifieke kwaliteitscriteria. Hierdoor veranderd er inhoudelijk niets.

Hoe rapporteren deskundigen?

Ook hier stelt de Belgische wet geen duidelijke eisen. Dit is afhankelijk van onderzoeksinstituut waar ze later gaan werken. Het ene instituut houdt vast aan de drie traditionele manieren van rapporteren en de ander aan het rapporteren op grond van Bayes.

Hoe gaat de rechter met de bewijswaardering van forensisch bewijs om?

Is lastig te zeggen, omdat het niet zo vaak betwist wordt